

คำวินิจฉัยของ นายสุวิทย์ ชีรพงษ์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๗/๒๕๕๖

วันที่ ๒๗ มีนาคม ๒๕๕๖

เรื่อง คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ขอให้วินิจฉัยว่าพันตำรวจโท สุรทิน พیمانเมฆินทร์ จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ยื่นคำร้องว่า

ข้อ ๑ ด้วยมาตรา ๒๕๑ ของรัฐธรรมนูญได้บัญญัติให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีหน้าที่ ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. พร้อมเอกสารประกอบซึ่งเป็นสำเนาหลักฐานที่พิสูจน์ความอยู่จริงของทรัพย์สินและหนี้สินดังกล่าว รวมทั้งสำเนาแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในรอบปีภาษีที่ผ่านมา และตามมาตรา ๒๕๒ กำหนดเวลาให้ยื่นกรณีที่เป็นกรเข้ารับตำแหน่ง ให้ยื่นภายในสามสิบวันนับแต่วันเข้ารับตำแหน่ง และกรณีที่เป็นกรพ้นจากตำแหน่ง ให้ยื่นภายในสามสิบวันนับแต่วันพ้นจากตำแหน่ง

ในกรณีการยื่นเข้ารับตำแหน่งของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ดำรงตำแหน่งอยู่ในวันประกาศใช้ รัฐธรรมนูญนี้ จะถือกำหนดเป็นวันใดนั้น ตามบทเฉพาะกาลมาตรา ๓๑๕ ได้บัญญัติให้สมาชิกสภา ผู้แทนราษฎรซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ คงเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ตามบทบัญญัติ แห่งรัฐธรรมนูญนี้ นั้นย่อมหมายความถึงว่า โดยหลักการแล้วสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ที่มาจากการเลือกตั้ง ตามรัฐธรรมนูญฉบับเดิมย่อมสิ้นสภาพไปตามรัฐธรรมนูญ แต่รัฐธรรมนูญฉบับนี้ได้บัญญัติในบทเฉพาะกาล ให้ยังคงความเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรต่อไป จึงถือได้ว่าเป็นการดำรงตำแหน่งใหม่ตามรัฐธรรมนูญนี้ ดังนั้นต้องถือเอาวันที่รัฐธรรมนูญประกาศใช้ คือ วันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๐ เป็นวันเริ่มต้นการเข้ารับ ตำแหน่งของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

ข้อ ๒ พันตำรวจโท สุรทิน พیمانเมฆินทร์ ได้รับเลือกตั้งให้ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทน ราษฎร เมื่อวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๓๕ ดังนั้น พันตำรวจโท สุรทิน พیمانเมฆินทร์ จึงมีหน้าที่ ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ พร้อมเอกสาร ประกอบต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามที่ได้บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญโดยต้องยื่นในกรณีเข้ารับตำแหน่ง ภายในสามสิบวันนับแต่วันเข้ารับตำแหน่ง ซึ่งในกรณีนี้ต้องถือเอาวันเข้ารับตำแหน่ง คือ วันที่ ๑๑

ตุลาคม ๒๕๕๐ ซึ่งเป็นวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญ ปรากฏว่า พันตำรวจโท สุรทิน พیمانเมฆินทร์ ได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน กรณีเข้ารับตำแหน่งต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. เมื่อวันที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ โดยแสดงเฉพาะรายการทรัพย์สินและหนี้สินของกลุ่มสมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะเท่านั้น ส่วนการแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตนเองมิได้ยื่นมาด้วยแต่อย่างใด รวมทั้งมิได้ยื่นเอกสารประกอบซึ่งเป็นสำเนาหลักฐานที่พิสูจน์ความมีอยู่จริงของทรัพย์สินและหนี้สินทุกรายการ และไม่แนบสำเนาแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในรอบปีที่ผ่านมาทั้งของตนเองและกลุ่มสมรสอีกด้วย ซึ่งพันตำรวจโท สุรทิน พیمانเมฆินทร์ ได้หมายเหตุไว้ในบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินว่า เอกสารประกอบจะยื่นมาภายหลัง ซึ่งแสดงให้เห็นว่าพันตำรวจโท สุรทิน พیمانเมฆินทร์ ทราบมาแต่ต้นถึงภาระหน้าที่ของตนที่จะต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน พร้อมเอกสารประกอบ แต่ พันตำรวจโท สุรทิน พیمانเมฆินทร์ ก็ไม่ยื่นเอกสารประกอบดังกล่าว และมีได้แจ้งเหตุจำเป็นหรือเหตุอันสมควรประการใด

ข้อ ๓ ต่อมา พันตำรวจโท สุรทิน พیمانเมฆินทร์ ได้ลาออกจากการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๒ ซึ่งพันตำรวจโท สุรทิน พیمانเมฆินทร์ มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน พร้อมทั้งเอกสารประกอบ กรณีพ้นจากตำแหน่งต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ภายในสามสิบวันนับแต่วันพ้นจากตำแหน่ง กล่าวคือ ต้องยื่นภายในวันที่ ๒๑ มกราคม ๒๕๕๓ แต่ พันตำรวจโท สุรทิน พیمانเมฆินทร์ ก็มีได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ภายในกำหนดระยะเวลาและมีได้แจ้งเหตุจำเป็นหรือเหตุผลอันสมควรที่ไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินดังกล่าวแต่อย่างใด

สำนักงาน ป.ป.ช. ได้ดำเนินการตามขั้นตอนเพื่อพิสูจน์เจตนาของพันตำรวจโท สุรทิน พیمانเมฆินทร์ ในกรณีไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ โดยมีหนังสือแจ้งให้ พันตำรวจโท สุรทิน พیمانเมฆินทร์ ทราบ และให้ชี้แจงข้อเท็จจริงตามหนังสือ ที่ ปช. ๐๐๐๗/๗ ลงวันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๕๓ และได้มีหนังสือที่ ปช. ๐๐๐๗/๑๖๑ ลงวันที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๕๓ ถึงเลขาธิการพรรคความหวังใหม่ ขอความร่วมมือให้ติดต่อกับ พันตำรวจโท สุรทิน พیمانเมฆินทร์ เพื่อยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน แต่ก็มีได้รับการติดต่อกลับจาก พันตำรวจโท สุรทิน พیمانเมฆินทร์ และเลขาธิการพรรคความหวังใหม่แต่อย่างใด จนกระทั่งได้รับทราบข้อเท็จจริงจากกรมการกงสุล กระทรวงการต่างประเทศ ตามหนังสือกรมการกงสุล ว่า พันตำรวจโท สุรทิน พیمانเมฆินทร์ ถูกจับกุมและถูกจำคุกในประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว โดยถูกจับกุมเมื่อวันที่ ๒๘ มีนาคม ๒๕๕๓ ในข้อหากระทำความผิดฐานเป็นนักสืบสอดแนม และขูดค้นทรัพยากรธรรมชาติโดยไม่ถูกต้องตามกฎหมาย

และเมื่อวันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๕๓ ศาลประชาชนกำแพงนครเวียงจันทน์ได้พิพากษาว่า พันตำรวจโท สุรทิน พیمانเมฆินทร์ มีความผิดจริง และได้ตัดสินให้จำคุก ๕ ปี และปรับ ๕๐,๐๐๐ กีบ

ข้อ ๔ คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้พิจารณาแล้ว เห็นว่า พันตำรวจโท สุรทิน พیمانเมฆินทร์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดอุดรธานี มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ กรณีเข้ารับตำแหน่ง และพ้นจากตำแหน่งดังกล่าว ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ และมาตรา ๒๕๒ เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า พันตำรวจโท สุรทิน พیمانเมฆินทร์ ได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน กรณีเข้ารับตำแหน่ง เมื่อวันที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ โดยมีได้แสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตนเอง ไม่แนบเอกสารประกอบทรัพย์สินและหนี้สินทุกรายการ รวมทั้งไม่แนบสำเนาแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในรอบปีที่ผ่านมา และเมื่อได้ลาออกจากการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๒ ซึ่งมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน พร้อมเอกสารประกอบ กรณีพ้นจากตำแหน่งภายในวันที่ ๒๑ มกราคม ๒๕๕๓ แต่ พันตำรวจโท สุรทิน พیمانเมฆินทร์ ก็มีได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินดังกล่าวแต่อย่างใด จนกระทั่งถูกจับกุมโดยเจ้าหน้าที่ของประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เมื่อวันที่ ๒๘ มีนาคม ๒๕๕๓ อันเป็นระยะเวลาภายหลังจากวันที่ครบกำหนดต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน กรณีพ้นจากตำแหน่ง ๒ เดือนเศษ

คณะกรรมการ ป.ป.ช. จึงมีมติเป็นเอกฉันท์ด้วยคะแนนเสียง ๕ เสียง ในการประชุม ครั้งที่ ๓๔/๒๕๕๔ วันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๔ วินิจฉัยว่า พันตำรวจโท สุรทิน พیمانเมฆินทร์ จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. กรณีเข้ารับตำแหน่ง และพ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญและพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒ จึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ ว่า พันตำรวจโท สุรทิน พیمانเมฆินทร์ จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ และห้ามมิให้ พันตำรวจโท สุรทิน พیمانเมฆินทร์ ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใดๆ เป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง

พันตำรวจโท สุรทิน พیمانเมฆินทร์ ยืนยันว่า เหตุที่ไม่ได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน เมื่อครั้งเข้ารับตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ปี ๒๕๓๕ นั้น เพราะได้มอบให้ผู้ช่วย ส.ส. เป็นผู้ดำเนินการ และหลังจากยื่นแล้วก็ไม่ได้รับหนังสือทักท้วงจาก ป.ป.ช. จึงเข้าใจว่า ได้ทำบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินถูกต้องครบถ้วนแล้ว โดยไม่มีเจตนาที่จะไม่ยื่นแต่อย่างใด ส่วนการที่ไม่ได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินหลังจากพ้นจากตำแหน่ง ซึ่งลาออกเมื่อวันที่ ๒๓ ธันวาคม

๒๕๕๒ นั้นเพราะเข้าใจว่า เมื่อพ้นจากตำแหน่งแล้วไม่จำเป็นต้องยื่นบัญชี ฯ อีก โดยขอยืนยันว่า ไม่มีความตั้งใจที่จะไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน

พิเคราะห์แล้ว มีประเด็นที่จะต้องวินิจฉัยว่า พันตำรวจโท สุรทิน พیمانเมฆินทร์ จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบกรณีเข้ารับตำแหน่งและพ้นจากตำแหน่ง ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ หรือไม่

ข้อเท็จจริงฟังได้ว่า พันตำรวจโท สุรทิน พیمانเมฆินทร์ เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดอุดรธานี ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ (๓) จึงมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตนเอง คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ทุกครั้งที่เข้ารับตำแหน่งและพ้นจากตำแหน่งภายในกำหนดเวลาตามมาตรา ๒๕๒ แต่ปรากฏว่า พันตำรวจโท สุรทิน พیمانเมฆินทร์ ไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตนเองทั้งกรณีเข้ารับตำแหน่งและพ้นจากตำแหน่ง โดยชี้แจงว่า เมื่อครั้งเข้ารับตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ปี ๒๕๓๕ ได้มอบให้ผู้ช่วย ส.ส. เป็นผู้ดำเนินการและหลังจากยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินแล้ว ก็ไม่ได้รับหนังสือทักท้วงจากสำนักงาน ป.ป.ช. จึงเข้าใจว่าได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินถูกต้องครบถ้วนแล้ว ต่อมาได้ลาออกจากตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๒ ก็เข้าใจว่า เมื่อพ้นจากตำแหน่งแล้ว ไม่จำเป็นต้องยื่นบัญชี ฯ อีก ประกอบกับหลังจากได้ลาออกจากการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแล้ว ได้ไปทำธุรกิจที่ประเทศลาว จนกระทั่งถูกจับกุมและถูกศาลตัดสินจำคุก ๕ ปี

เมื่อ พันตำรวจโท สุรทิน พیمانเมฆินทร์ มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ฯ กรณีเข้ารับตำแหน่งและพ้นจากตำแหน่ง แต่ไม่ได้ยื่น การที่อ้างว่าให้ผู้อื่นยื่นแทนและเข้าใจว่ายื่นถูกต้องแล้วกรณีเข้ารับตำแหน่งหรืออ้างว่าเข้าใจว่าไม่ต้องยื่นในกรณีที่พ้นจากตำแหน่งนั้น รับฟังไม่ได้เพราะไม่ได้ปฏิเสธหรือโต้แย้งว่าได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินถูกต้องครบถ้วนตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๒ จึงฟังได้ว่า พันตำรวจโท สุรทิน พیمانเมฆินทร์ จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตนต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ทั้งกรณีเข้ารับตำแหน่งและพ้นจากตำแหน่งจริง

ส่วน พันตำรวจโท สุรทิน พیمانเมฆินทร์ จะถูกห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใดๆ เป็นเวลาห้าปีนับจากเมื่อใดนั้น รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ผู้นั้นต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใดๆ เป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง” ซึ่ง พันตำรวจโท สุรทิน ฯ “พ้นจากตำแหน่ง” โดยการลาออกจากตำแหน่งเมื่อวันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๒ พันตำรวจโท สุรทิน ฯ จึงถูกห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใด ๆ นับตั้งแต่วันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๒

ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงวินิจฉัยว่า พันตำรวจโท สุรทิน พیمانเมจิษฐ์ จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบกรณีเข้ารับตำแหน่งและพ้นจากตำแหน่งตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๒ จึงถูกห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใดๆ เป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่งตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ คือ นับตั้งแต่วันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๒

นายสุวิทย์ ชีรพงษ์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ